

1

2

SIOPPS

VETERANFORBUNDET

3

4

5

6

Veteranpolitisk plattform 2026-2028

7 Innledning

8 Veteranforbundet SIOPS-Skadde i internasjonale operasjoner, arbeider for interessene til skadde
9 militære utenlandsveteraner i Norge, og deres familier, etterlatte og andre nærstående. Organisasjonen
10 skal aktivt fremme de helsemessige, sosiale og økonomiske vilkårene for skadde militære
11 utenlandsveteraner og deres nærmeste i det norske samfunnet jf. formålsparagrafen i organisasjonens
12 vedtekter.

13 Militære utenlandsveteraner forstås her som tidligere tjenestegjørende utenfor NATOs grenser,
14 internasjonale operasjoner, samt innenfor NATOs operasjonsområde, internasjonal innsats. Samt deres
15 familier, nærstående og etterlatte.

16 SIOPS mener at myndighetene herunder våre politikere og Forsvaret, har et særskilt moralsk ansvar til
17 å ivareta de av våre borgere som blir skadet psykisk eller fysisk som følge av deltagelse i militære
18 utenlandsoperasjoner på vegne av Norge, og for internasjonal fred, stabilitet og sikkerhet.
19 Organisasjonen understreker at en god og helhetlig veteranivaretagelse i offentlig regi styrker både
20 forsvarsviljen og forsvarsevnen i landet.

21 Interessepolitisk arbeid er et av hovedområdene for organisasjonen i dag. Den veteranpolitiske
22 plattformen vedtas av medlemmene gjennom landsmøtet hvert andre år. Styret i SIOPS kan supplere
23 det politiske programmet ved behov mellom landsmøtene, herunder pressende avklaringer om sentrale
24 spørsmål og prosesser. Formålet med programmet er å tydelig kommunisere organisasjonens
25 veteranpolitiske vilje og mål, som utøves av administrasjonen i nær dialog med styrets representanter.

26 Handlingsplanen i SIOPS formulerer de lange og overordnede målene for organisasjonens virksomhet,
27 mens det politiske programmet operasjonaliserer konkrete veteranpolitiske løsninger for gjeldende
28 toårs periode. De langsiktige målsetningene i handlingsplanen reflekteres i denne politiske
29 plattformen.

30 Veteranpolitikk for en ny tid

31 SIOPS mener at:

- 32 • Politikerne prioriterer veteranområdet som selvstendig saksområdet, og sikrer et helhetlig
33 politisk eierskap også utenfor Forsvarsdepartementet, især et spesielt fokus på skadde
34 utenlandsveteraner.
- 35 • Norge får en særskilt veteranlov som styrker rettighetsvernet for veteraner fra operasjoner i
36 utlandet, samt for nasjonale veteraner som deltar i internasjonale oppdrag på norsk jord, og for
37 deres nærmeste og de etterlatte. SIOPS forventer at regjeringskonstellasjonene prioriterer
38 veteranlov-arbeidet politisk og økonomisk.
- 39 • Ny stortingsmelding om veteranområdet i Norge i løpet av stortingsperioden 2025-2029.
- 40 • Tiltaksplaner og handlingsplaner for utenlandsveteranene utarbeides i nær dialog med de
41 frivillige veteranorganisasjonene i Norge. Disse planene vedtas politisk i Stortinget.
- 42 • Tiltakene i kommende tiltaksplaner og handlingsplaner for norske utenlandsveteraner dekkes
43 inn med øremerkede finansiering i statsbudsjettene og i de reviderte nasjonalbudsjettene.
- 44 • Innføre en permanent og regelstyrt ordning med full merverdiavgiftskompensasjon for ideelle
45 aktører.
- 46 • Innføre frigjørings- og veterandagen 8. mai til en offentlig fridag.

47 Oppfølging og helsebehandling

48 SIOPS mener at Norge må sørge for:

- 49 • Å styrke kompetansen om veteranhelse i både kommunehelsetjenesten og
50 spesialisthelsetjenesten.
- 51 • Å styrke ivaretagelsen av veteranfamiliene og de etterlatte i Forsvaret.
- 52 • En bedre oppfølging av FN-observatører, og andre enkeltveteraner som deltar utenfor
53 avdelingsforband i utenlandsoperasjoner.
- 54 • At alle utenlandsveteraner skal tilhøre en avdeling i Forsvaret. Personell som reiser ut og
55 kommer hjem alene (kontraktører, observatører og personell på utlån til en avdeling) skal
56 tilknyttes den mest relevante avdelingen i Forsvaret, og følges opp av denne i etterkant.
- 57 • At den aktive oppfølgingen av skadde utenlandsveteraner som har behov gjøres livslangt i
58 Forsvarets regi. Rettigheten og muligheten for livslang oppfølging lovreguleres i en egen
59 veteranlov, før dette i forsvarsloven § 54 og i Forsvarets oppfølgingsreglement.
- 60 • Å etablere et nasjonalt behandlingssenter for skadde utenlandsveteraner. Regjeringen utreder
61 muligheten for en slik etablering i løpet av stortingsperioden 2025-2029.
62 At Forsvaret får ansvaret med å etablere et samlet register over alle som har blitt skadet i
63 internasjonale operasjoner, og at det etableres et kontor som jobber med oppfølging av skadde
64 utenlandsveteraner.
- 65 • At delayed-Onset PTSD kommer inn i det norske diagnosesystemet.
- 66 • Øke investeringer i forebygging, og at forebygging integreres i sivil helsevesen.

67 **Offentlig veterananerkjennelse i Forsvaret og det sivile samfunn**

68 SIOPS mener at:

- 69 • Regjeringen skal systematisere og tydeliggjøre sin offentlige minnepolitikk, især for skadde
70 utenlandsveteraner, og deres nærmeste og etterlatte.
- 71 • Forsvaret skal ta en offensiv informasjonsrolle overfor utenlandsveteranene og deres nærmeste
72 i sitt medalje- og anerkjennelsesarbeid.
- 73 • Regjeringen og Forsvaret må prioritere medaljearbeidet, og sette av øremerkede midler til
74 dette arbeidet slik at behandlingstiden går ned.
- 75 • Forsvaret gir medaljen for falne i strid tilbakevirkende kraft til starten på internasjonale
76 operasjoner i 1947.
- 77 • Forsvaret formaliserer et konkret permisjonsregelverk for stadig tjenestegjørende med
78 veteranbakgrunn til å delta på arrangement i regi av de frivillige veteranorganisasjonene.

79

80 **Utenlandsveteranene som en ressurs**

81 SIOPS mener at:

- 82 • Det innføres egne stillingshjemler for skadde utenlandsveteraner i Forsvaret.
- 83 • Det må gis en instruks, retningslinje eller rundskriv fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet
84 til både Statens Pensjonskasse og NAV, som slår fast at en ordning med stillingshjemler for
85 skadde utenlandsveteraner ikke skal benyttes mot skadelidte i et pågående saksforløp eller
86 senere.
- 87 • Forsvaret må tydeliggjøre sin arbeidslivspolitik overfor skadde utenlandsveteraner, slik at vår
88 primærgruppe lettere kan fortsette sin aktive tjeneste og karrierevei i Forsvaret.
- 89 • Det etableres en jobbordning for utenlandsveteraner med fortrinnsrett på offentlige stillinger,
90 og kompensasjon til private arbeidsgivere slik det praktiseres i Danmark.

91 **Rettferdige erstatnings- og kompensasjonsordninger for skadde utenlandsveteraner**

92 SIOPS mener at:

- 93 • Regjeringen gjennomfører en ny, grundig og uavhengig undersøkelse av
94 erstatningsordningene for utenlandsveteranene.
- 95 • Det må arbeides aktivt for at SPK (Statens pensjonskasse) og NAV øker sin
96 saksbehandlingsskapasitet i sakene til skadde utenlandsveteraner, blant annet gjennom å styrke
97 finansieringen på saksbehandlersiden.
- 98 • Det innføres en juridisk ordning med omvendt bevisbyrde, eller omtalt som formodningsregel,
99 i erstatnings- og kompensasjonssakene for skadde utenlandsveteraner. Gjennom ordningen
100 snus bevisbyrden i årsaksledd 1, der staten må sannsynliggjøre at vedkomne ikke har fått
101 skadene som følge av en eller flere utenlandsstasjoner. Ordningen formaliseres og
102 lovfestes også i årsaksledd 2, der staten skal vurdere en sammenheng mellom tjenesteskaden
103 og den ervervsmessige uførheten til enkeltveteranen. Gjennom ordningen avvises bare
104 erstatnings- og kompensasjonssakene dersom det foreligger særskilt tungtveiende grunner mot
105 en sammenheng mellom skaden og utstasjonering, da formodes en kausal sammenheng” Som
106 et resultat av en innføring av omvendt bevisbyrde åpnes gamle erstatnings- og
107 kompensasjonssaker.
- 108 • Det innføres en juridisk ordning med realitetsbehandling av erstatningssakene for skadde
109 utenlandsveteraner, der de ordinære domstolene også kan fatte materielle beslutninger, altså
110 om utmålingen av erstatningen. Denne juridiske ordningen formaliseres og lovfestes i en egen
111 veteranlov.
- 112 • 65G-reglene i hovedtariffavtalen kan endres slik at de med fysisk skadde også får erstatning
113 for ekstrautgifter i likhet med reglene i yrkesskadeforsikringsloven.
- 114 • Regjeringen bør vurdere å endre reglene i yrkesskadeforsikringsloven. m/forskrift slik at
115 Grunnbeløpet (erstatning for tap i fremtidig erverv) blir 65G.
- 116 • Ordlyden i forsvarsloven § 56 kan endres slik at «begrepet /psykiske skader» fjernes og
117 erstattes av «skader». En slik endring vil medføre at utenlandsveteraner med fysiske skader
118 ikke faller utenfor særreglene om foreldelse. SIOPS ønsker en likestilling mellom psykiske og
119 fysiske skader i dagens regelverk.
- 120 • Det etableres et eget klageorgan for FN-erstatningen. Skadde FN-veteraner som søker om den
121 særskilte erstatningsordningen tilbys dekket advokatbistand. De skadelidte skal forholde seg
122 til en konkret saksbehandler i Forsvarsdepartementet gjennom erstatningsprosessen.
- 123 • Finansieringen av veteranerstatningene tas fra forsvarsbudsjettet til justisbudsjettet slik som er
124 vanlig i andre erstatningsløp fra staten. På denne måten synligjør det sivile samfunnet sitt
125 ansvar for veteranene. Erstatningsutbetalingene etter det objektive ansvaret i forsvarsloven §
126 55 overføres til kapittel 471 Statens erstatningsansvar, post 71.

127

128 **Veteranforskning**

129 SIOPS mener at:

- 130 • Det må komme mer sivil og uavhengig forskning om norske utenlandsveteraner og deres
131 familier, især skadde utenlandsveteraner.
- 132 • Kommune- og spesialisthelsetjenesten må bli inkludert i arbeidet med ny sivil-militær
133 veteranforskning.
- 134 • Regjeringen bevilger FoU-midler målrettet mot utenlandsveteraner fra Helse- og
135 omsorgsdepartementet.
- 136 • Det må bli økt tilgang og bruk av Forsvarets helseregister for bruk i forbindelse med sivil
137 veteranforskning.

- 138 • Det gjennomføres ny sivil og uavhengig veteranforskning på følgende tema:
- 139 -Kohortstudie av gruppe som reiser ut, før under og etter.
- 140 -Konsekvenser av økt belastning og før høy rotasjonstakt i militære utenlandsoperasjoner.
- 141 -Gjennomføre livskvalitetsundersøkelse for utenlandsveteraner.
- 142 -mTBI (mild traumatic brain injury).
- 143 -Studie med fokus på flere operasjonsområder fra internasjonale operasjoner.
- 144 -Utenlandsveteraner utsatt for seksuelle overgrep i tjenesten.
- 145 -Overgang fra det militære til det sivile med betydelig økt risiko for
- 146 psykiske helseplager.
- 147 -Egen studie på psykiske helseplager for FN-observatører og andre ute på oppdrag utenfor
- 148 avdelingsforband.
- 149 -Gjennomføre brukerundersøkelse for hvordan dagens erstatnings- og
- 150 kompensasjonsordninger for skadde utenlandsveteraner fra internasjonale operasjoner har
- 151 fungert.

152

153 **Kommunalt og interkommunalt veteranarbeid**

154

155 SIOPS mener at:

- 156 • Det bevilges øremerkede midler over statsbudsjettene til kommunale og interkommunale
- 157 veteranplaner. Kommunale og interkommunale veteranplaner må sikres gjennomføring ved
- 158 finansiering, og tydelig politisk prioritering på nasjonalt nivå.
- 159 • Kommunalt og interkommunalt veteranarbeid presiseres i kommende kommuneproposisjon,
- 160 særlig om ansvarsdelingen mellom staten og kommunene.
- 161 • Kommunalt veteranarbeid lovreguleres i særskilt veteranlov, og i kommuneloven.
- 162 • Lokalt og regionalt veteranarbeid innlemmes som en fast del av folkevalgtopplæringen i
- 163 kommunene i regi av KS etter gjennomførte lokalvalg.
- 164 • Kommunene prioriterer stillingshjempler til respektive lokale veterankontakter.
- 165 • Staten og kommunene prioriterer tiltak for vedlikehold av lokale minnesmerker, og muligheten for
- 166 undervisningsopplegg på grunnskolene fra utenlandsveteranene.
- 167 • Kommunene og veteranorganisasjonene samarbeider om å markere frigjørings- og veterandagen,
- 168 Forsvarets minnedag og FN-dagen.
- 169 • Kommunene innfører rabattordninger for bostedsregistrerte utenlandsveteraner til lokalt kultur-
- 170 og/eller idrettstilbud.
- 171 Kommunene anvender utenlandsveteraner med relevant operativ og militærfaglig kompetanse i
- 172 lokale og/eller regionale beredskapsråd og utvalg.
- 173 • Veteranorganisasjonenes rolle i revideringen av de kommunale og interkommunale veteranplaner
- 174 understrekes.
- 175 • Kontrollutvalgets rolle i evalueringen av kommuneadministrasjonens implementering av ny
- 176 veteranplan understrekes konkret i de kommunale og interkommunale planene.
- 177 • Kommunene gjennomfører lokale veteranundersøkelser.

